

De Natuurvriend

Mededelingenblad van de KNNV afd. Gouda e.o.
Nummer 2023-2

Blad en afdeling

De Natuurvriend is het mededelingenblad van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), Vereniging voor Veldbiologie, afdeling Gouda en omstreken. Het blad verschijnt drie maal per jaar in januari, mei en september.

De doelstellingen van de KNNV zijn natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. Activiteiten zijn onder meer excursies, lezingen en cursussen. Er zijn 8 werkgroepen actief.

Website: <https://www.gouda.knnv.nl>

e-mail adres: gouda@knnv.nl

Contributie

Gewone leden: € 38,00
Huisgenootleden (zonder Natuurvriend en Natura) en jeugdleden € 18,00
Bankrek. NL60 TRIO 0320 0373 63
t.n.v. KNNV afd. Gouda e.o. te Gouda.
Opzeggen lidmaatschap: voor 1 november bij de ledenadministratie.

Kopij volgende nummer

Per e-mail in Word naar redactie@gouda.knnv.nl vóór resp. 15 april, 15 augustus en 15 december.

Bestuur

Voorzitter

Frans Kingma, 0182-531615
kingmafrans@gmail.com

Secretaris

Lourien van der Hoek, 0182-532151
secretaris@gouda.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris
vacant

Ledenadministratie

Sari Bestebreurtje, 0182-511736
ledenadministratie@gouda.knnv.nl

Penningmeester

Marius van Rouwendal, 06-38910601
penningmeester@knnvgouda@gmail.com

Redactie Natuurvriend

Jan Uilenbroek, 0182-618037
j.uilenbroek@hccnet.nl

Coördinatoren Werkgroepen

Plantenwerkgroep

Aafke ten Kate
veldbiologie-aafketenkate@hotmail.nl

Vlinderwerkgroep

Marcel Mikkers
vlinderwerkgroep@gouda.knnv.nl

Vogelwerkgroep

Cor Martijn
vogelwerkgroepknnvgouda@gmail.com

Weidevogelwerkgroep

Jur Broer
marja.jur.broer@planet.nl

Natuurbeschermingswerkgroep

Frans Kingma
kingmafrans@gmail.com

Werkgroep zoetwaterbiologie

Annemarie van Putten
amvanputten@hetnet.nl

Werkgroep tuinambassadeurs

Christa Schut
tuinambassadeurs.gouda@gmail.com

werkgroep natuuractiviteiten

Frans Kingma
kingmafrans@gmail.com

Inhoud

pg. 3	Van de voorzitter	pg. 10	werkgroep tuinambassadeurs
pg. 4.	In memoriam Atty Broer	pg. 12	fotopagina voorjaarsplanten
pg. 5	programma werkgroep zoetwaterbiologie	pg. 13	fotopagina insecten
pg. 6	verslag vogelcursus	pg. 14	biodiversiteit: Een belangrijke graadmeter van de natuur
pg. 7	verslag minicursus tuinvogels herkennen	pg. 17	Stichting Veen wordt Stichting De 12 Reeuwijkse Plassen
pg. 8	zomerprogramma plantenwerkgroep	pg. 20	programma publieksactiviteiten
pg. 9	veel belangstelling voor bagger en veenbonken	pg. 21	activiteitenprogramma

Van de voorzitter

Ieder jaar weer is de orgie van bruine kikkerliefde in mijn tuinvijver, een teken voor mij dat de natuur zich niets aantrekt van het politiek gekrakeel van Homo Sapiens, maar vol optimisme aan een nieuw groei- en voortplantingsseizoen begint. Overal barst nu de lente los, ook in de particuliere tuinen en parken. Het Heempad is op zijn mooist en mede door onze publieksexcursies daar, kunnen Gouvenaars extra genieten. Gouda scoort op het eerste gezicht goed. We zijn de bij-vriendelijkste gemeente van Nederland in 2023. Toch zijn er ook zorgen o.a. wat betreft de biodiversiteit. Jan-Willem laat in deze Natuurvriend zien dat de door ons bij de gemeente min of meer afgedwongen 0 meting biodiversiteit door bureau Viridis, dat onlangs verscheen, niet een louter positief beeld schetst. Gelukkig is onze gemeente ambitieus wat betreft biodiversiteit. Ons werkgroepje biodiversiteit heeft zich voorbereid en aangeboden de gemeente te helpen met haar verbeterplannen. Leuk zou zijn dat er in die bij-vriendelijkste gemeente ook een werkgroep wilde bijen zou komen.

Natuurlijk verzorgen we als natuurverenigingen weer allerlei natuuractiviteiten. De lezingen van o.a. Nico de Haan, de vogelcursus, de excursies, ze vormen het kloppend hart van de vereniging en zorgen voor nieuwe leden. We hebben het hoogste aantal sinds jaren 153, waaronder meer en meer oudere jongeren, die het wegvallen van de meer grijzere leden compenseren. Daarnaast verzorgen we de publieksactiviteiten voor de gemeente in ruil voor het gebruik van het Infocentrum. De begeleiding daarvan is een aparte tak van sport. In maart volgden 12 cursisten een speciale training "Natuuractiviteiten begeleiden".

In memoriam Atty Broer

5 augustus 1939 – 14 december 2022

Atty was jarenlang een actief lid van de KNNV-afdeling Gouda. Binnen de vereniging was ze van 1990-1995 zowel vicevoorzitter als natuurhistorisch secretaris. Kok Kruyt was 2^e natuurhistorisch secretaris. Atty en Kok hadden al lange tijd daarvoor plantensoorten die ze samen gevonden hadden in kilometerhokken doorgegeven aan Floron. (Floristisch Onderzoek Nederland). Zij hebben veel met elkaar samengewerkt, wat resulteerde in de organisatie van activiteitenprogramma's voor de leden. Ook zorgden ze er voor dat vlinder-, grassen- en plantencursussen gegeven konden worden. Bij weekenden en midweken van afdeling Gouda was Atty altijd een enthousiaste deelnemer; maar ook aan de reizen van de KNNV binnen Europa heeft ze meermaals

deelgenomen. Diverse bijdragen en verslagen van excursies van haar hand verschenen in de Natuurvriend. Atty was een bron van kennis evenals Kok Kruyt en Antoon van der Ark. Deze drie kenners hebben vele kilometerhokken voor Floron geïnventariseerd; alleen of samen.

In 1999 is binnen de KNNV-Gouda de plantenwerkgroep opgericht, waarvan Atty jarenlang tot de deelnemers behoorde en in 2009 coördinator was. Atty is tot en met 2015 mee geweest met de jaarlijkse inventarisatie van het kilometerhok en met de excursies.

Het afgelopen jaar ging de gezondheid van Atty hard achteruit, zodanig dat ze niet meer in haar huis kon blijven. Ze is naar een zorginstelling in Rotterdam gegaan, alwaar zij op 14 december 2022 is overleden. Op 22 december zijn leden van de plantenwerkgroep aanwezig geweest bij het afscheid van Atty op IJsselhof.

Namens de Plantenwerkgroep

Programma werkgroep zoetwaterbiologie

De werkgroep gaat ook in 2023 weer aan de slag. Net als vorig jaar gaan we zoetwaterdiertjes inventariseren. Om de waterkwaliteit te beoordelen gebruiken we de Belgische Biotische Index (BBI) en de Fauna Global Index. Nieuw dit jaar is dat we ook de brakheid van het water zullen meten en ook hebben we extra aandacht voor het determineren van steekmuggenlarven. De inventarisaties vinden plaats op zondagmorgen.

Het programma voor 2023 is:

23 april	Heemtuin Goudse Hout	parkeerplaats wielerveen
4 juni	't Weegje Waddinxveen	parkeerplaats bij het Praathuis
25 juni	polder Bloemendaal	parkeerplaats bij boomkwekerij Tas
23 juli	Veenweidepolder	parkeerplaats Veenweidepad
27 aug.	Heemtuin Goudse Hout	parkeerplaats wielerveen
24 sept.	't Weegje Waddinxveen	parkeerplaats bij het Praathuis

We beginnen om 10.00 uur en stoppen ergens tussen 12.00 en 13.00 uur.

Je bent welkom om een keer mee te doen, aanmelden bij Annemarie van Putten (amvanputten@hetnet.nl).

Wergroep in actie (foto Aart Pijl)

Verslag vogelcursus 2023

Dankzij de wachtlijst van vorig jaar was de cursus met 20 personen snel volgeboekt. Evenals vorig jaar bestond de cursus uit 4 theorieavonden en 4 excursies. De eerste theorieavond ging over vogels in de winter, de tweede over vogels en bomen, de derde over weidevogels en de vierde over lentevogels. De eerste en de vierde werden gegeven door Marius van Rouwendal. De tweede en de derde werden gegeven door het duo Gert-Jan Pieterse en Stef Strik

De excursies waren resp. naar Schouwen-Duiveland, Zevenhuizerplas, Voorofsche polder en de Hooge Boezem bij Haastrecht. Tijdens de excursie naar Schouwen-Duiveland werden bij Ouddorp een grote groep rotganzen gezien, op zee bij de Brouwersdam eidereenden en middelste zaagbekken en

Rotganzen (foto Marius van Rouwendal)

bij de inlagen op Schouwen-Duiveland veel steltlopers zoals steenlopers, kemphanen, tureluurs scholeksters, kluten en wulpen. Met 48 soorten een geslaagde eerste excursie. De excursie naar de Zevenhuizerplas leverde heel andere vogels op. Hier werden de Havik, de Cetti's zanger en de Blauwborst gezien en later de IJsvogel. De derde excursie ging naar de Voorofsche polder tussen Waddinxveen en Boskoop. Het gebied is in beheer van het Zuid Hollands Landschap. Daar is een stuk plas-dras gezet waar weidevogels zich na terugkeer uit Afrika verzamelen. Daar werden verschillende soorten weidevogels gezien zoals grutto's, kemphanen, tureluurs en Kieviten. De laatste excursie naar de Hooge Boezem bij Haastrecht leverde weer nieuwe

waarnemingen op zoals zwartkopmeeuwen, visdiefjes, kolganzen, ooievaars en de Rietzanger.

De excursie werd afgesloten met koffie in Haastrecht. Drie deelnemers zijn lid geworden van de afdeling.

foto Cor Martijn

Verslag minicursus tuinvogels herkennen

De vogelwerkgroep heeft op woensdag 25 januari een minicursus tuinvogels herkennen georganiseerd als voorbereiding voor de nationale tuinvogeltelling in het laatste weekend van januari. In tegenstelling tot voorgaande jaren kon de cursus live in het infocentrum worden gegeven. De cursus werd gegeven door Marius van Rouwendal. De deelnemers kregen niet alleen uitleg over de verschillende tuinvogels maar ook hoe ze hun tuin vogelvriendelijk konden inrichten.

De activiteiten van de vogelwerkgroep had de aandacht getrokken van vogelbescherming. De stadsvogeladviseur voor de gemeente Gouda, Barbara Clemens, was aanwezig tijdens de cursus en gaf na de lezing van Marius een korte toelichting over haar werk: het adviseren van burgers, bedrijven en bestuurders om het leefklimaat van vogels in de stad te verbeteren.

Jan Uilenbroek

Zomerprogramma plantenwerkgroep

De werkgroep heeft besloten dit jaar km hok 109-446 te inventariseren. Het blok omvat de Stolwijkersluis, de Hollandse IJssel met ten noorden de Begraafplaats en ten zuiden de weilanden aan weerszijden van de Stolwijksche vaart (zie plattegrond). De inventarisaties vinden eens per maand plaats op woensdagochtend van 9.30 uur tot ongeveer 13.00 uur op resp. 22 maart, 5 april, 3 mei, 7 juni, 5 juli, 2 augustus en 6 september.

Tevens zijn de volgende activiteiten georganiseerd

19 april	wandeling Oukoopse kade
17 mei	botanische tuin in de Uithof in Utrecht
21 juni	heemtuin in Zoetermeer
19 juli	bos en duinen in Hoek van Holland
16 augustus	Heemtuin in Loosduinen
20 september	stadsplanten bekijken in een nog nader te bepalen stad en opstellen winterprogramma

Indien u met de inventarisaties of met een van de andere activiteiten mee wilt doen, neem dan contact op met

Aafke ten Kate (veldbiologie-aafketenkate@hotmail.nl).

Veel belangstelling voor bagger en veenbonken

De Natuuracademie Reeuwijkse Plassen organiseerde op 11 en 15 februari weer een mini-cursus. Dit keer was het thema: Bagger en veenbonken, een probleem? Zo'n 60 personen uit en rond het Plassengebied wilden meedoen, maar het maximum was 40.

Er lagen bij de standplaats van Antonio (de ijsboer) 2 bokken met schippers, Bernard Bendsdorp en John van Gemeren, voor ons klaar. Zij lieten ons zien op welke diepte de bagger zich bevindt, dat bagger zich verplaatsen kan, wat er in een veenbonk zit en wat je met een veenbonk kan doen. Er kunnen duizenden jaren oude plantenresten in zitten, waar al die tijd geen zuurstof bij is geweest. Zolang veenbonken onder de wateroppervlakte blijven kun je ze wel gebruiken om oevers van eilanden te versterken. We zagen hier mooie voorbeelden van. We troffen het met droog aangenaam weer. Toch stapten we halverwege uit voor een wandeling, om warm te blijven. We konden zien hoe natuurlijke verlanding optreedt door baggerophoping, een proces dat o.a. rietbeplanting mogelijk maakt waardoor de biodiversiteit vergroot wordt in de Reeuwijkse Plassen.

Tijdens de theorie-avond gingen we de diepte in en stelden we ons de vraag of er een probleem is? M.n. waterrecreanten klagen over bagger en veenbonken, aan hoge wal gelegen delen en m.n. in de havens. Het doorzicht

kan verbeterd worden met baggeren, al zijn de effecten niet groot. Duidelijk werd dat met baggeren broeikasgassen in de open lucht vrijkomen of weer een nieuwe bagger ontstaat. Er kleven dus risico's aan. Bij sloten is het een ander verhaal, daar moet dichtslibben worden voorkomen. Ook werd de relatie tussen bagger, waterplanten en waterkwaliteit toegelicht. Het blijkt slecht gesteld met de plantengroei onder water. De aanpak is erg afhankelijk van de situatie. Er zijn geen eenduidige oplossingen.

Op 22 april werd deze mini-cursus in de vorm van een enkele excursie herhaald t.b.v. de mensen op de wachtlijst.

Marlou Min

Werkgroep tuinambassadeurs

De werkgroep tuinambassadeurs is een gemeenschappelijke werkgroep van KNNV en IVN. Ze is tot stand gekomen op verzoek van de Gemeente Gouda, toen deze zich in 2018 aansloot bij de Operatie Steenbreek met als motto: Tegel eruit plant erin. De symboliek van de naam Steenbreek, zal u niet ontgaan!.

De werkgroep telde in 2022 10 vrijwilligers. In grote lijnen is er een rolverdeling in de werkgroep. Organisatoren: zo is er een kerngroep van 2 leden die de potentiële activiteiten bespreekt en een eerste planning maakt. Er zijn trekkers die vervolgens de acties concretiseren. De aanpakkers steken letterlijk de handen uit de mouwen bij tuinaanleg, het vervoeren van materiaal zoals planten. Enkele werkgroepleden verzorgen de PR uitingen die via allerlei kanalen

verspreid worden, zoals facebook, twitter, beheer weblog, Gouda bruist, gemeente, plaatselijke pers ook Gouda FM en AD. Dan heb je de rol van voorlichter: het ontwerpen en geven van presentaties, het bemensen van informatiestands. En tenslotte is er nog de rol van de netwerker:-overleg met gemeente (ambtenaren en wethouder en raadsleden), het zoeken van samenwerking met woningbouwverenigingen, wijkteams, Stichting Present, bewonersverenigingen en het aanschuiven bij conceptbesprekingen binnen de gemeente over groenbeleid.

De activiteiten van de werkgroep zijn gericht op vergroening met als motto “Tegel eruit, plant erin”. Om het concreter te maken vind je hieronder de belangrijkste activiteiten in 2022.

We verstrekten 33 digitale tuinadviezen. Bij de actie in Goverwelle “Lever een tegel in en ontvang een plantenbon” werden 28 tegels ingeruild voor een plantenbon. In maart werd samen met Mozaïek Wonen een cursus onderhoudsarm tuinieren gegeven en 4 tuinen aangelegd met bewoners in Lusten-Zomenbuurt. In april werden in de Goudse binnenstad Geveltuintjes gepromoot samen met het Bewonersplatform Binnenstadsbewoners met daarin ons aandeel kennis delen en planten verstrekken. In april werden in het kader van de bijentelling en de zaaidag telformulieren en zaadjes verstrekt. In september werden samen met Stichting Present in het kader van sociaal tuinieren 5 tuinen in de Korte Akkeren vergroend. Naast aandeel in de aanleg werden ook verwaarloosde tuinen bezichtigd en werd een plan opgesteld voor een onderhoudsarme tuin. We namen met een kraam deel aan de door de gemeente georganiseerde Duurzame Markt in de St Jan in oktober en deelden daarbij gifvrije bloembollen uit. Verder was onze hovenier het hele jaar door op 1ste zondag van de maand aanwezig in het infocentrum op het Heempad voor gratis tuinadvies.

Kortom het vrijwilligerswerk van de Goudse tuinambassadeurs is veelzijdig en gevarieerd. Zo dragen we ons steentje bij aan het vergroenen van Gouda. Ons uitgangspunt is en blijft: er gaan tegels uit.

Christa Schut

geveltuintje

Voorjaarsplanten

Judaspenning

Echte koekoeksbloem

Witte dovenetel

Insecten

Vuurwants

Basterdzandloopkever

Hoorbaarwesp

julikever

Krasser

Biodiversiteit: Een belangrijke graadmeter van de natuur

Inmiddels zijn we al een aantal jaren bekend met de rode lijsten van diverse soortgroepen. Hoewel er soms ook soorten weer van de rode lijst af gaan, gaat het gemiddeld eerder slechter dan beter met de biodiversiteit. Dit komt door een veelheid aan factoren. Het heeft o.a. te maken met de omgeving; met waterkwaliteit en met de kwaliteit van leven in de bodem en met stikstof.

De druk vanuit de omgeving is: de groei van het stedelijke gebied en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. De slechte waterkwaliteit heeft o.a. te maken met bemesting, resten van medicijnen in het afvalwater en hitte en droogte. De problemen in de bodem hebben te maken met o.a. stikstof.

Asbij (2022, Goudse Hout)

Minder libellen

Hoewel er laatste jaren veel meer aandacht is voor de wilde bijen en andere insecten gaat het zeker niet overal even goed mee. De gemiddelde wandelaar zal het bij het zien van de bloemen en vlinders niet opvallen dat de diversiteit op veel plekken langzaam maar gestaag achteruit gaat. Dat gaat om o.a. libellen. Ik heb een onderzoek gedaan naar het aantal waargenomen soorten in 23 gebieden in en om Gouda in periode 2018-2022. In 13 van 23 gebieden was er een afname van het aantal soorten libellen in deze periode. Dat is alarmerend!

Nulmeting biodiversiteit en waterkwaliteit 2022

In 2022 heeft Viridis in opdracht van gemeente Gouda een nulmeting op de biodiversiteit en waterkwaliteit uitgevoerd. Dit dient als basis voor de ontwikkeling en actualisering van het groen- en biodiversiteitsbeleid van de gemeente. In dit onderzoek zijn 179 locaties (2 locaties per raster van 500x500 meter) bemonsterd. Waarbij elk monsterpunt een straal had van 25 meter.

Biodiversiteit

De hoogste biodiversiteit van een monsterlocaties had een score van 27 gevonden soorten (Heempad aan Bloemendaalseweg). De laagste score was 0. Het gemiddelde was 9,9. Dit is geen rapportcijfer, maar slechts het gemiddelde van het aantal soorten. De grootste biodiversiteit werd gevonden langs de verbindingzones: Langs de hoofdwegen; de spoorlijnen, de rivieren, de kaden en de dijken.

De 5 gebieden met de hoogste gemiddelden waren:

- Goudse Poort: 17
- Bloemendaalseweg: 16,67
- Nieuwe Gouwe Oost-Zijde: 13,86
- A12 zone/Groene Wal/Noorderhout: 13,75
- Winterdijk/Keerkring: 13

Pauwoogpijlstaart (2022, Goudse Hout)

De 5 gebieden met de laagste gemiddelden waren:

- IJsselzone-Oost: 5,9 (met een uitschieter van 24 soorten bij kinderboerderij Dethpad)
- Voorwillenseweg: 5,75
- Kort Haarlem/Kadenbuurt: 5
- Binnenstad: 4
- Oosterwei: 2,25

Waterkwaliteit

Bij 34 van deze locaties was er ook een meting van de waterkwaliteit. De conclusies zijn als volgt: De meting van de waterkwaliteit was gemiddeld een 5 op een score van 1-12. Waarbij '5' geldt als redelijk. 11 locaties scoorden 7 of hoger. 9 locaties scoorden 5 of 6 en 14 locaties (dat is ruim 40%) scoorden lager dan 5! Ook dat is alarmerend!

Goudse Hout

Hoewel de Goudse Hout in haar geheel de grootste biodiversiteit van Gouda heeft, scoren de afzonderlijke monsterpunten gemiddeld 11 soorten en dus net boven het gemiddelde. Ook daar is nog veel werk te doen. Hiermee is overigens al gestart, maar dit heeft een lange adem nodig.

Hoopgevende verrassingen

In de nulmeting zaten gelukkig ook een paar hoopgevende verrassingen: Enkele heikikkers in het Steinse Groen; De rugstreepad die sporadisch wordt aangetroffen in Goverwelle en Achterwillens; Het driedoornige stekelbaarsje in sloten binnendijks langs de Hollandse IJssel; De Bijenorchis in de Goudse Poort; de Meerkikker in Groenblauwe zone bij Westergouwe; de Moerassprinkhaan in Steinse Groen en IJsselstrook nabij Korte Akkeren; de Roerdomp bij Westergouwe en de Bever in de Spoorzone.

Wat doet KNNV eraan?

Vorig jaar heeft KNNV afdeling Gouda een begin gemaakt met beleid omtrent de biodiversiteit van Gouda: Het benoemen van 50 icoonsoorten (Natuurvriend 2022-3). Dit jaar willen we ons verder toeleggen om ons te verdiepen in geschikte maatregelen voor beheer openbare ruimte om de positie van deze soorten te vergroten en te verstevigen. Wij zetten ons ook in om een zo breed mogelijk draagvlak te krijgen om moeilijke beslissingen te durven nemen.

Bijenorchis (2022, Goudse Poort)

Wat kunt u doen?

Ook zijn er tal van minder moeilijke maatregelen die wij kunnen doen om de biodiversiteit te bevorderen. “Operatie Steenbreek” is hiervan een goed voorbeeld.

Jan-Willem Hoogendoorn

Stichting Veen wordt Stichting ‘De 12 Reeuwijkse Plassen’

Sinds 1999 verenigde de Stichting VEEN, in samenwerking met de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, de organisaties die de belangen behartigen van de eigenaren en gebruikers van de Reeuwijkse Plassen. De stichting zette zich in voor de bescherming en het herstel van de natuurwaarden in het gebied en voor de bewustwording van alle gebruikers van de waarde en het unieke karakter ervan. Daarnaast gaf zij de vaarontheffingen om de inkomsten daaruit in te zetten voor de financiering van natuurherstel en de aanleg van kleine recreatieve voorzieningen.

De provincie Zuid-Holland ziet graag dat er wordt gewerkt aan projecten voor een regio of gebied. Hieruit voort kwam de Gebiedsdeal Reeuwijkse plassen en veenweiden. Het belangrijkste doel is het herstel van natuurwaarden van diverse objecten (zoals oevers, eilanden), in samenhang met verbetering van infrastructurele voorzieningen voor de waterrecreatie (zoals brugbediening en kanoroute). Omdat de recreatieve druk op het plassengebied is toegenomen en het beheer van het gebied erg versnipperd is heeft het bestuur van VEEN, in samenspraak met belanghebbenden, op basis van bovenstaande gebiedsdeal een gebiedsvisie opgesteld met de titel ‘Reeuwijkse Plassen, uniek verleden, evenwichtige toekomst’. In deze gebiedsvisie, die in maart 2021 werd overhandigd aan toenmalig wethouder Odd Wagner, worden belangrijke thema’s benoemd die om nadere uitwerking vragen. Bij deze

thema's (natuur, waterkwaliteit, recreatie, klimaat wonen en werken) wordt ingezet op een grote mate van samenwerking bij het beheer en onderhoud van eilanden en oeverstroken met als doel die activiteiten op elkaar af te stemmen waardoor de natuurwaarden naar een hoger plan worden gebracht. Daarnaast zal er veel aandacht zijn voor de cultuurhistorische waarde van het gebied en een verantwoord recreatief gebruik. Bij dat alles zullen ook de belangen van de bewoners en bedrijven een grote rol blijven spelen. Door middel van een ingrijpende statutenwijziging, die al met al een jaar in beslag genomen heeft, is Stichting VEEN getransformeerd tot Stichting de 12 Reeuwijkse plassen. Dit was noodzakelijk omdat voor de uitvoering van de gebiedsvisie een stevige organisatie nodig is die de continuïteit van het werk kan waarborgen.

De taken van de Stichting 12RP zullen, naast de uitgifte van de vaarvergunningen en de inning van de leges daarover, bestaan uit het beschikbaar stellen van financiële middelen voor de uit te voeren projecten. Met dat laatste hoopt zij ook de cofinanciering van privaat en publiek geld op gang te brengen want dat is dringend noodzakelijk om de kwaliteitsverbetering van de plassen te realiseren. De 12RP wordt aangestuurd door een Plassenraad die bestaat uit vertegenwoordigers van de particuliere eigenaren, samenwerkende watersportverenigingen, natuurorganisaties en de gemeente.

Deze Plassenraad stelt de beleids-, beheer- en onderhoudsplannen vast maar de uitvoering daarvan wordt in handen gelegd van een compact bestuur met daarin deskundigheden op het gebied van fondswerving, projectmanagement en communicatie. Daardoor komt de belangenbehartiging en de uitvoering op een wat grotere afstand van elkaar te staan. Voor het eerste jaar wordt het onafhankelijke voorzitterschap van dat bestuur ingevuld door de nieuwe voorzitter, Hans Richters.

Het is vooralsnog niet de bedoeling dat de stichting zelf gronden gaat verwerven en beheren. De dagelijkse uitvoering van de projecten komt in handen te liggen van een professionele plassencoördinator die door het bestuur zal worden aangestuurd. Deze functionaris wordt met private financiering voor drie jaar aangesteld. Door projecten te bundelen en een langdurige samenwerking te zoeken hoopt het bestuur ook andere partijen bereid te vinden een financiële bijdrage te leveren. Alle beschikbare gelden zullen overigens aan het plassengebied besteed worden want de bestuursfuncties worden allemaal op vrijwillige basis ingevuld met als inzet een nog mooier plassengebied met goede kansen voor de natuur en met een grote belevingswaarde voor recreanten en niet te vergeten de bewoners en gebruikers.

Om de draagvlak voor de toekomstvisie te vergroten zijn een aantal concrete projecten benoemd die op korte termijn aangepakt moeten worden. Het gaat daarbij om, samen met de omwonenden, het herstellen van eilanden in de plas Ravensberg en het beter uitwerken van het begrip 'natuurvriendelijke oevers', waardoor de aanleg daarvan ook bij particulieren hoger op de agenda zal komen. Verder zal het idee uitgewerkt worden om in de achterste plassen de veenbonken die daar boven komen te gebruiken als aanzet voor nieuwe eilanden.

Loes Kamer

Vacature

De afdeling is dringend op zoek naar een nieuwe natuur historisch secretaris. De n.h.s. organiseert in samenwerking met de werkgroepen drie maal per jaar de excursies en lezingen voor de komende 4 maanden. Voor inlichtingen Frans Kingma kingmafrans@gmail.com of Jan Uilenbroek j.uilenbroek@hccnet.nl.

Programma publieksactiviteiten

Woensdag 31 mei	planten en vogels (18.30-20.00) Locatie: Steinse Groen Startpunt: ingang nabij Willenskade
Zondag 11 juni	Slootjesdag (14.00-16.00) Locatie: Goudse Hout Startpunt: parkeerplaats Wielerbaan
Zondag 2 juli	Oude begraafplaats (14.00-16.00) Thema: natuur en cultuur Startpunt: ingang Prins Hendriksstraat
Zondag 23 juli	dagvlinders en libellen (14.00-15.30) Locatie: Goudse Hout Startpunt: parkeerplaats Wielerbaan
Zondag 6 aug.	natuur op het Heempad (14.00-16.00) Thema: zomeractiviteiten Locatie: infocentrum
Vrijdag 25 aug.	nachtvlinders kijken Locatie; infocentrum Heempad

Fotoverantwoording

Titelpagina	Rugstreeppad (foto Huig Bouter)
Pg. 4	Atty Broer (foto Jan Uilenbroek)
Pg. 12	fotopagina voorjaarsplanten (foto's Huig Bouter)
Pg. 13	fotopagina insecten (foto's Huig Bouter)
Pg. 14	Asbij (foto Jan-Willem Hoogendoorn)
Pg. 15	Pauwoogpijlstaart (foto Jan-Willem Hoogendoorn)
Pg. 16	Bijenorchis (foto Jan-Willem Hoogendoorn)

Activiteitenprogramma

Voor de excursies die we per auto maken wordt van de meerijders een liftergeld gevraagd van 10 eurocent/km te verrekenen met de bestuurder. De KNNV is niet aansprakelijk voor ongevallen en beschadiging of verlies van eigendommen.

Zaterdag 3 juni **Zouweboezem**

Excursie naar de Zouweboezem. In dit gebied van Zuid-Hollands Landschap bij Ameide broeden purperreigers en zwarte sterns.

Vertrek 9.00 uur station Gouda, (Bloemendaal zijde. Burgemeester Jamessingel tegenover Cinema)

Begeleider/contactpersoon: Cor Martijn
(voegelwerkgroepknnvgouda@gmail.com).

Zaterdag 1 juli **Kampina**

Heide bezaaid met vennen en beboste beekdalen en hooilandjes, een staalkaart van Brabantse biotopen en watertypen: daarom hoge biodiversiteit met libellen (bosbeekjuffer, blauwe breedscheenjuffer, metaalglanslibel enz.), vlinders (landkaartje, ijsvogelvlinder, weerschijnvlinder, eikenpage, metaalvlinder enz.), kevers, wantsen, zweefvliegen en vogels (wespendif, wielenwaal enz.).

Vertrek 9.00 uur station Gouda (Bloemendaal zijde, Burgemeester Jamessingel tegenover Cinema). Startpunt van de wandeltocht is 10:30 uur (parkeerterrein Logtse Baan tegenover Beverdonksedijk te Oirschot).

Horeca bezoeken we pas na de excursie.

Begeleider/contactpersoon: Wil Sluis (wilsluis@hotmail.com)

Zaterdag 29 juli **Hoge Veluwe**

Nationaal Park Hoge Veluwe, grotendeels droge hei en bos, maar op het Deelens Veld vochtige hei met vennen en libellen (koraaljuffer, zwarte- en andere heidelibellen, beekoeverlibel, ven glazenmaker, 4 soorten witsnuitlibellen enz.), vegetaties van dophei, beenbreek en klokjesgentianen enz., met vlinders (heideblauwtje, gentiaanblauwtje, parelmoervlinders, bruine vuurvlinder enz.), vogels (grote lijster, boomleeuwerik, boompieper, grauwe klauwier, raaf, wespendif, slangenarend enz.) en verder zwijnen en herten.

Vertrek 8:00 uur (lange excursie) station Gouda (Bloemendaal zijde, Burgemeester Jamessingel tegenover de Cinema) en startpunt van fiets- en

wandeltocht is 9:30 uur – let op - bij de ingang te Hoenderloo, Houtkampweg. Toegangsprijs Nationaal park Hoge Veluwe bedraagt € 12,50 inclusief een witte leenfiets die echter geen versnellingen heeft: je kan ook je eigen fiets mee nemen.

Parkeerkosten zijn niet inbegrepen, deze bedragen 5,65 per auto.

Horeca bezoeken we pas na de excursie.

Begeleider/contactpersoon: Kees Hendriks (cahendriks@hetnet.nl)

Nest van een Visarend in de Biesbosch

Zaterdag 19 augustus **Biesbosch**

Excursie naar de Biesbosch. In dit grootste zoetwatergetijdengebied van Europa zijn de zeearend en de visarend te vinden. Met wat geluk zien wij ze. Het is zo wie zo een prachtig gebied om te bezoeken.

Vertrek 9.00 uur vanaf station Gouda (Bloemendaal zijde Burgemeester Jamessingel tegenover de Cinema).

Begeleider/contactpersoon: Cor Martijn

(vogelwerkgroepknnvgouda@gmail.com).

Zaterdag 2 september

Kwade Hoek

Ooit een verraderlijk dichtslibbende zeeroute naar Goedereede veranderde in nieuw land, een proces welk door aanleg van de naburige Haringvlietsluizen en Maasvlakte is versneld zodat zandbanken, strand, kwelder, duin en natte valleien zich verder in het zeegat uitbreiden. Een vegetatie die hier op het eind van de zomer zeer fraai is: zeekraal en schorrenkruid vertonen herfstkleuren, zeeasters en blauwe zeedistel bloeien uitbundig, zeealsem geurt bedwelmend terwijl zilt torkruid en wilde selderie bescheidener zijn.

Wandeltocht over droog rul zand en vochtige kleverige klei dus goed schoeisel is aanbevolen.

Vertrek 8.30 station Gouda (Bloemendaal zijde, Burgemeester Jamessingel tegenover de Cinema) start wandeling 9.30 uur op parkeerterrein 't Plaatje te Goedereede. Horecabezoek pas na excursie.

Begeleider/contactpersoon: Kees Hendriks (cahendriks@hetnet.nl) en Marjan/Lourien.

Zaterdag 16 september

Zevenhuizerplas

Excursie naar de Zevenhuizerplas. Deze door zandwinning ontstane plas heeft zich ontwikkeld tot een door vogelaars graag bezocht gebied. Vele leuke vogelsoorten kunnen her waargenomen worden. Denk bijvoorbeeld aan baardmannetje, kwak, blauwborst, krooneend, watersnip, waterpieper en roerdomp.

Vertrek 9.00 uur station Gouda (Bloemendaalse zijde Burgemeester Jamessingel tegenover de Cinema)

Begeleider/contactpersoon: Marius van Rouwendal (mvr2803@gmail.com).

Zaterdag 30 september

Meyendel

Excursie van binnenduinbos via open duinlandschap naar de pioniersvegetatie op het strand. In deze wandeling letten we speciaal op de ecologische veranderingen die je kunt waarnemen bij een tocht van het binnenduinbos naar de zee. Veranderingen van planten, dieren en schimmels ten gevolge van steeds extremer worden abiotische omstandigheden.

Vertrek 9:00 uur station Gouda (Bloemendaal zijde, Burgemeester Jamessingel tegenover de Cinema)

Begeleider/contactpersoon: Frans Kingma (kingmafrans@gmail.com)

De Natuurvriend is het orgaan van de afdeling Gouda en omstreken van de KNNV, Vereniging voor Veldbiologie. Het verschijnt drie maal per jaar.

**Afzender/ledenadministratie
Lage Gouwe 112
2801 LK Gouda**